

TARIMSAL DESTEKLER BÜLTENİ

Sayı: 2 Yıl 2015 NİSAN

T.C.
GIDA TARIM VE HAYVANCILIK
BAKANLIĞI

Strateji Geliştirme Başkanlığı

Yayımlayan

Strateji Geliştirme Başkanlığı
Stratejik Yönetim Daire Başkanlığı
Tarımsal Yatırımcı Danışma Ofisi

Yayın Sorumlusu

Ömer Bülent ARSLAN
Strateji Geliştirme Başkanı

Editör

Dr. Ahmet ANTALYALI
Stratejik Yönetim Daire Başkanı

Hazırlayanlar

Canan DOĞRUYOL
Esra ÇALIŞKAN
Yusuf YILDIRIM
Tuğba ŞAKAR ÇABUK
Vijdan KURNAZ

Grafik Tasarım

Şengül AKGÜN

Baskı Yeri

Eğitim Yayın ve Yayınlar Dairesi Başkanlığı

0312 258 84 09
0312 258 84 51-52
0312 258 84 44-65

www.taryat.gov.tr
taryat@tarim.gov.tr

2015 YILI TARIMSAL DESTEKLER BÜLTENİ

M. Mehdi Sani

Değerli üreticilerimiz;

Tarım, yapısal değişim ve dönüşüm çalışmalarıyla beraber ortaya konulan etkin ve kararlı politikalar ve sağlanan desteklerle son 12 yıllık dönemde büyük bir çıkış yapan ve ekonomimize önemli katkılar sağlayan bir sektör konumuna geldi.

Bu dönemde tarım sektörü; hayallerle değil stratejik planlarla, hamasetle değil ferasetle, sorunlar görmezden gelinerek değil çözümlenerek ele alındı ve sektörün geliştirilmesi için birçok önemli uygulama hayata geçirildi.

Tarımsal destekler, üretimi artırmanın yanında, kalite, sağlık, verimlilik ve kırsal kalkınma esas alınarak etkin bir politikaya bağlandı. Bu çerçevede tarım sektörüne, bitkisel üretimden hayvancılığa, kırsal kalkınmadan güvenilir gıdaya kadar birçok alanda önemli miktarda kaynak aktarıldı, üreticilerimize uygun koşullarda kredi imkanı sağlandı.

Hükümetlerimiz döneminde çiftçilerimize verdiğimiz destek her geçen yıl arttı. 2003-2014 döneminde çiftçilerimize toplam 70 Milyar TL destek verildi.

Tarımsal kredilerde sağlanan uygun koşullar ile üreticilerimiz gerçek gücünü ortaya koydu. 12 yıl önce %59 olan kredi faiz oranları %0 - 8,25 aralığına çekildi.

Uygulamaya konulan yeni projeler ve sektöre sağlanan desteklerle; Tarım sektörü son 12 yılın 9'unda büyüyerek yarım yüzyılın en istikrarlı dönemini yakaladı, Türkiye 190 ülkeye 18 Milyar dolar tarımsal ürün ihraç eden bir ülke konumuna ulaştı, 57,1 Milyar Dolara ulaşan Tarımsal GSYH ile Türkiye, Avrupa'da 1'inci sıraya yükseldi.

Bu anlayış çerçevesinde, Hükümetlerimiz dönemlerinde stratejik bir sektör olarak ele alınan tarım sektörünün ulaştığı seviyeyi gelecek dönemlerde de yükseltmesi için çalışmalarımız aralıksız devam edecektir.

Ülkemize ve tarım sektörüne hayırlı olması dileğiyle.

Mehmet Mehdi EKER
Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanı

TARIMSAL DESTEKLER

T.C. GIDA TARIM VE HAYVANCILIK BAKANLIĞI

Tarımsal Destekler; kalite, sağlık, verimlilik ve kırsal kalkınma esas alınarak yeniden düzenlendi ve miktarları artırıldı...

- Üretimden hasada, işlemeden satışı her aşamada üreticimizi destekledi.
- Destek kalemleri ve birim miktarları üretim sezonundan önce açıklandı.
- Desteklerin %60'dan fazla bölümü, üretimin en yoğun olduğu yılın ilk 6 ayında ödendi.
- 2002 yılında 1,8 Milyar TL iken, 2015 yılında üreticilerimize; 10 Milyar TL tarımsal destek verilmesi planlandı.
- 2003-2014 döneminde çiftçilerimize yaklaşık 70 Milyar TL nakit destek verildi.

ALAN BAZLI DESTEKLER

MAZOT, GÜBRE VE TOPRAK ANALİZİ DESTEĞİ

Çiftçimize ilk kez mazot, gübre ve toprak analizi desteği verildi...

- 2003-2014 döneminde toplam 5,3 Milyar TL mazot desteği ödemesi yapıldı.
- 2005-2014 döneminde toplam 5 Milyar TL gübre desteği ödemesi yapıldı.
- Verilen desteklerle çiftçilerimizin mazot ve gübre maliyetinin ortalama %15'i karşılandı.
- 2009-2014 yılları arasında 451 Milyon TL toprak analizi desteği verildi.

DESTEKLEME KONULARI	Birim Fiyat (2015) (TL/da)	MÜRACAAT İÇİN GEREKLİ BELGELER
MAZOT DESTEĞİ (TL/da)		ÇKS Belgesi Başvuru Dilekçesi
Peyzaj ve süs bitkileri, özel çayır, mera ve orman emvali alanları	3,3	
Hububat, yem bitkileri, baklagiller, yumru bitkiler, sebze ve meyve alanları	4,85	
Yağlı tohumlu bitkiler ve endüstri bitkileri alanları	7,9	
GÜBRE DESTEĞİ		ÇKS Belgesi Başvuru Dilekçesi Analiz Formu Analiz Raporu
Peyzaj ve süs bitkileri, özel çayır, mera ve orman emvali alanları	4,75	
Hububat, yem bitkileri, baklagiller, yumru bitkiler, sebze ve meyve alanları	6,6	
Yağlı tohumlu bitkiler ve endüstri bitkileri alanları	8,25	
TOPRAK ANALİZİ	2,5	ÇKS Belgesi, Başvuru Dilekçesi, Analiz Formu, Analiz Raporu

50 da ve üzeri tek parça arazilerde gübre desteği için toprak analizi şarttır.

FINDIK DESTEĞİ

Fındık Stratejisi ile fındık
üreticileri desteklendi,
piyasalarda denge sağlandı...

- 2009-2014 arasında, Alan Bazlı Gelir Desteği uygulaması kapsamında toplam 4,4Milyar TL, alternatif ürün desteği ve söküm tazminatı ödemesi kapsamında toplam 3,6 Milyon TL ödeme yapıldı.

FINDIK DESTEĞİ (TL/da)(2012-2013-2014)

DESTEKLEME KONULARI	Birim Fiyat (TL/da)	MÜRACAAT İÇİN GEREKLİ BELGELER VE KOŞULLAR
Alan Bazlı Gelir Desteği	<p>Ruhsat verilen alanlarda fındık yetiştiren üreticilere;</p> <ul style="list-style-type: none">• 2012 yılı ürünü için 150• 2013 yılı ürünü için 160• 2014 yılı ürünü için 170	<p>ÇKS ve FKS kaydı Başvuru dilekçesi Fındık üretici belgesi</p>
Telafi Edici Ödeme	<p>Ruhsatsız fındık bahçelerini sökerek, alternatif ürüne geçen üreticilere;</p> <ul style="list-style-type: none">• 2012-2014 yılları arasında söküml yılında 300 TL/da, devam eden diğer iki yılda 150 şer TL/da olmak üzere üç yıl sonunda toplam 600 TL/da	<p>ÇKS Kaydı Başvuru dilekçesi</p>

BİTKİSEL ÜRETİM DESTEKLERİ

FARK ÖDEMESİ (PRİM) DESTEĞİ

Prim desteklerinin kapsamı genişletildi, miktarı artırıldı...

- Stratejik öneme sahip kütlü pamuk, yağlık ayçiçeği,soya fasulyesi, kanola, aspir, dane mısır ve zeytinyağına önemli miktarda prim desteği verildi.
- Prim desteklerine; 2004 yılından itibaren çay, 2005 yılından itibaren hububat (arpa, buğday, çavdar, yulaf) ve çeltik, 2008 yılından itibaren baklagiller (kuru fasulye, nohut, mercimek) ile 2010 yılından itibaren de tritikale ilave edildi.
- Son 12 yılda prim desteği miktarı 14 kat arttı.
- 2003-2014 döneminde toplam 20,5 Milyar TL prim desteği ödendi.

DESTEKLEME KONULARI	Birim Fiyat (2015)	MÜRACAAT İÇİN GEREKLİ BELGELER
FARK ÖDEMESİ DESTEKLERİ (Krş/kg)		ÇKS Belgesi Başvuru Dilekçesi Müstahsil makbuzu veya fatura Borsa tescil beyannamesi Tohumluk sertifikalı belge Sertifikalı tohumluk satış faturası
Yağlık Ayçiçeği	30	
Kanola	40	
Dane Mısır	4	
Kütlü Pamuk (sertifikalı tohum kullanan)	65	
Soya fasulyesi	50	
Buğday, Arpa, Yulaf, Çavdar, Triticale	5	
Aspir	45	
Zeytinyağı	70	
Çeltik	10	
Kuru Fasulye, Nohut, Mercimek	20	
Çay	12	

Patates şifli hastalığı görülen Adana, Giresun, Gümüşhane, Kayseri, Niğde, Nevşehir, Ordu ve Trabzon illerinde patates yerine aspir, kanola, soya fasulyesi ve yağlık ayçiçeği üretimi yapan üreticilere aldığı fark ödemesi desteğine %50 ilave ödeme yapılır.

SERTİFİKALI TOHUM, FİDE VE FİDAN DESTEKLERİ

Sertifikalı tohum, fide ve fidan destekleri başlatıldı...

- Bitkisel üretimde verimlilik ve kalitenin artırılması amacıyla; 2005 yılında ilk kez destekleme kapsamına alınan sertifikalı tohumluk ve fide/fidan kullanımına bugüne kadar 801 Milyon TL ödendi.
- 2008 yılından itibaren özel sektör tarafından üretilen sertifikalı tohumluk da destekleme kapsamına alındı ve bugüne kadar toplam 151 Milyon TL destek ödendi.

DESTEKLEME KONULARI	Birim Fiyat (2015)	MÜRACAAT İÇİN GEREKLİ BELGELER
YURTIÇİ SERTİFİKALI TOHUM KULLANIM DESTEĞİ (TL/da)		
Buğday, Arpa	8,5	ÇKS Belgesi Başvuru Dilekçesi Talep Formu Fatura Sertifika Belgesi
Tritikale, yulaf, çavdar	6	
Çeltik, yer fıstığı	8	
Yonca	10	
Nohut, kuru fasulye, mercimek	12	
Susam, kanola (kolza), aspir	4	
Patates	40	
Soya	20	
Korunga, fiğ, yem bezelyesi	7	
YURTIÇİ SERTİFİKALI TOHUM ÜRETİM DESTEĞİ (TL/kg)		
Buğday	0,10	ÇKS Belgesi Müracaat Formu Sertifika Belgesi Satış faturası Sözleşmeli yetiştirici listesi ve arazi bilgi formu Tohumluk beyannamelerinin onaylı sureti Yetkilendirilmiş tohumculuk kuruluşu belgesi
Arpa, tritikale, yulaf, çavdar, patates	0,08	
Nohut, kuru fasulye, mercimek, aspir, korunga, fiğ, yem bezelyesi	0,50	
Çeltik	0,25	
Soya	0,35	
Yer fıstığı	0,80	
Kanola (kolza)	1,20	
Susam	0,60	
Yonca	1,50	

YURTİÇİ SERTİFİKALI FİDAN/FİDE DESTEĞİ (TL/da)

Kapama Bağ/Bahçe Tesisi	Standart	Sertifikalı	ÇKS Belgesi Başvuru Dilekçesi Taahhütname Talep Formu Satış Faturası Sertifika belgesi Bitki Muayene Raporu Kira sözleşme belgesi Fatura düzenleyen kişiyeye ait Fidan/Fide Üretici Belgesi veya Tohumluk Bayii Belgesi
Bodur meyve fidanları ile	150	400	
Yarı Bodur meyve fidanları ile	150	350	
Aşılı bağ ve diğer meyve fidanları ile	100	280	
Aşılama ile çeşit değiştirme	-	250	
Zeytinde yağlık çeşitler ile	50	150	
Virüsten ari fidanlara ilave olarak	50	100	
Sertifikalı çilek fidesi	-	350	
Antepfıstığı anacı ile meyve bahçesi tesisi	100	280	
Patates siğili görülen alanlarda fidan kullanım desteği	Aldığı desteğe %50 ilave	Aldığı desteğe %50 ilave	
Sanayilik/ ihracata yönelik çeşitlerde ilave destek	-	Aldığı desteğe %50 ilave	

ORGANİK TARIM VE İYİ TARIM UYGULAMALARI DESTEKLERİ

Organik tarım desteklendi...

- Organik tarım 2005 yılında, İyi tarım uygulamaları ise 2008 yılında ilk kez destekleme kapsamına alındı.
- 2011 yılından itibaren ise organik hayvancılık, su ürünleri ve arıcılık faaliyetleri destekleme kapasamına alındı.
- Organik Tarım yapan üreticilere bugüne kadar toplam (organik hayvancılık dahil) 251 Milyon TL, İyi Tarım Uygulamaları faaliyetinde bulunan üreticilere bugüne kadar 25 Milyon TL destek ödendi.
- 2002-2013 döneminde organik tarımda; ürün sayısı %42, üretim alanı %756, üretim miktarı %422 arttı.
- 2007-2013 döneminde iyi tarım uygulaması yapan üretici sayısı 651'den 8,170 'e, iyi tarım uygulama alanı 54 Bin dekardan 985 Bin dekara yükseldi.

DESTEKLEME KONULARI		Birim Fiyat (2015)	MÜRACAAT İÇİN GEREKLİ BELGELER
ORGANİK TARIM	Meyve, Sebze	70 TL/da	ÇKS Belgesi, Başvuru Dilekçesi OTBİS Kaydı Uygunluk Belgesi KKKS Kaydı KKBS Kaydı OTBİS Kaydı AKS Kaydı
	Tarla bitkileri	10 TL/da	
	Anaç Sığır, Manda	150 TL/baş	
	Buzağı	50 TL/baş	
	Anaç Koyun, Keçi	10 TL/baş	
	Anlı kovan	5 TL/kovan	
	Alabalık	0,35 TL/kg	
	Çipura-levrek	0,45 TL/kg	
İYİ TARIM UYGULAMALARI	Meyve, Sebze	50 TL/da	ÇKS Belgesi, Başvuru Dilekçesi, İTU sertifikası
	Örtüaltı	150 TL/da	ÖKS Belgesi, Başvuru Dilekçesi, İTU sertifikası, ÇKS Belgesi
	Süs Bitkileri, Tıbbi Aromatik Bitkiler	100 TL/ da	Başvuru Dilekçesi, İTU sertifikası, ÇKS Belgesi

HAYVANCILIK DESTEKLERİ

Hayvancılığa verilen önem ve destek artırıldı...

- Son 12 yılda hayvancılığa verilen destek 32 kat arttı.
- 2003-2014 döneminde hayvancılığa toplam 15 Milyar TL destek verildi.
- Son 12 yılda 50 başın üzerinde büyükbaş hayvancılık işletmesi sayısı %631 arttı.
- 13 yıl sonra AB'ye süt ve süt ürünleri ihracatı başladı.
- İlk kez 2013 yılında sertifikalı gebe düve ve 2014 yılında da gebe sanen keçisi ihracatı başladı.

DESTEKLEME KONULARI		Birim Fiyat (TL/baş) (2015)	MÜRACAAT İÇİN GEREKLİ BELGELER VE KOŞULLAR	
Hayvan başı Ödeme (TL/baş)	Sütçü ve kombine ırklar ve melezleri ile etçi ırkların melezleri anaç sığıır	225	Kültür ırkı veya kültür ırkı melez en az beş anaç sığııra sahip olunması, İşletmenin ve sığıırların Türkvat ve e-ıslah sistemi kaydı, İlgili yetiştirici/üretici birliğine üyelik, Başvuru Dilekçesi,	
	Etçi ırklar anaç sığıır,	350	Türkvat'e kayıt, Türkvat İşletme Tescil Belgesi	
	Anaç Manda	400	Başvuru dilekçesi,	
	Sütçü ve kombine ırklar ve melezleri anaç sığıır soy kütüğü ilave	70	Başvuru dilekçesi, Türkvat ve e-ıslah sistemi kaydı, İlgili yetiştirici birliğine üyelik,	
	Besilik Materyal Üretim Desteği (baş)	Anaç sığıır	350	Kesimhanenin çalışma izinli olması, KES veri tabanına kayıt, Başvuru dilekçesi, Kesim ücreti faturası, alım satıma dair fatura Müstahsil makbuzu, İşletme Tescil Belgesi, Hayvan Pasaportu, Veteriner Sağlık Raporu, Türkvat kayıtlarından düşümü gösteren belge, Onaylanmış kesim cetveli.
		Buzağı	150	
	Anaç Koyun-Keçi	22	KKKS Belgesi, KKBS Belgesi, İlgili yetiştirici birliğine üyelik, Başvuru dilekçesi,	
İslah Amaçlı Süt Kalitesinin Desteklenmesi Projesi	50	Her bir sığıır için süt içeriğinin tespiti amacıyla yapılacak analizler için Ankara, İzmir, Balıkesir, Bursa ve Tekirdağ illerinde belirtilen miktarda ödeme yapılır.		

DESTEKLEME KONULARI		Birim Fiyat (TL/baş) 2015	MÜRACAAT İÇİN GEREKLİ BELGELER VE KOŞULLAR
Hastalıklardan Ari İşletme		375 (500 başa kadar tam, 501 baş ve üzeri için %50'sine karşılık gelen tutar)	Başvuru dilekçesi, İşletme Tespit ve İnceleme Tutanağı, Teknik ve hijyenik açıdan asgari yeterlilik, Sığırların küpelenmiş, pasaportu verilmiş ve veri tabanına kayıt edilmiş olmaları, Şap aşularının yaptırılması, İşletmede, karantina ve gözetim ünitesi bulunması, İlaç, aşı ve benzeri kayıtların işletmede bulundurulması Doğum, ölüm ve mecburi kesim tarihlerinin kaydı
Onaylı Süt Çiftliği (ilave)		50	Ayrıca onaylı süt çiftliği sertifikasına sahip olan işletmeler
Hayvan Hastalığı Tazminatı Destekleri		Yerel kıymet takdir komisyonu tarafından belirlenen miktar	Hayvan sahiplerine hayvan hastalığı tazminatları ve hayvansal ürün, yem, madde ve malzemelerin bedelleri ile bunların imha nakliye ve dezenfeksiyon masraflarının tamamı ilgili tebliğ esaslarına göre ödenir.
Tiftik (TL/kg)		22	Ürettiği tiftiği Tiftik Birliğine veya kooperatiflerine satmak, Başvuru dilekçesi
İpek Böceği Desteği	Tohum (TL/Kutu/ adet)	40	Koza Birlik tarafından ipekböceği tohumları üreticilere ücretsiz olarak dağıtılır. Tohum bedeli Birliğe Bakanlıkça ödenir.
	1. sınıf yaş koza, damızlık koza ve diğer (TL/kg)	30	Ürettiği yaş ipekböceği kozasını Koza Birliğe veya kooperatiflerine satmak

DESTEKLEME KONULARI		Birim Fiyat (TL/baş) 2015	MÜRACAAT İÇİN GEREKLİ BELGELER VE KOŞULLAR
Yem Bitkileri	Yonca (sulu)	50 TL/da/yıl	ÇKS Belgesi, Başvuru dilekçesi
	Yonca (kuru)	30 TL/da/yıl	
	Korunga	40 TL/da/yıl	
	Tek Yıllıklar	35 TL/da/yıl	
	Silajlık Tek Yıllıklar	50 TL/da/yıl	
	Silajlık Mısır (sulu)	75 TL/da/yıl	
	Silajlık Mısır (kuru)	35 TL/da/yıl	
Yapay Çayır-Mera	100 TL/da/yıl		
Arıcılık	Arı kovanı	10 TL/adet	En az 30 en fazla 1.000 adet arılı kovana sahip olunması, AKS Belgesi, Başvuru dilekçesi, Arıcı kayıtlı olduğu il/ilçe dışından müracaat ediyor ise Arı Konaklama Belgesi ve Veteriner Sağlık Raporu
	Bombus arısı	60 TL/koloni	İzinli işletmelerden satın alınması, ÖKS Belgesi, Başvuru Dilekçesi, Koloni Faturası
Su Ürünleri	Alabalık	0,65 TL/kg	ÇKS Belgesi, SKS* Belgesi, Başvuru dilekçesi, Ürün satış belgesi veya hasat tespit tutanağı, Üretici birliği veya kooperatife üyelik belgesi, Alım yapılan işletmenin izin belgesi
	Çipura-Levrek	0,85 TL/kg	
	Yeni Türler	1 TL/kg	
	Midye	0,05 TL/kg	
Süt Primi	Büyükbaş	Bakanlıkça belirlenecek	SKS Belgesi, Fatura veya müstahsil makbuzları
	Küçükbaş		
	Manda		
Çiğ Sütün Değerlendirilmesine Yönelik Destekleme (TL/ton)		Bakanlıkça belirlenecek	Dilekçe, Taahhütname, Çiğ sütün süt tozu üretimi için üretici örgütlerinden tedarik edilmesi ve ilgili tebliğde yer alan diğer şartlar

Patates siğili hastalığı görülen Adana, Giresun, Gümüşhane, Kayseri, Niğde, Nevşehir, Ordu ve Trabzon illerinde patates yerine; yem bitkileri üretimi yapan üreticilere aldığı yem bitkileri desteğine ilave % 50 ödeme yapılır.

DESTEKLEME KONULARI		Birim Fiyat (2015)	MÜRACAAT İÇİN GEREKLİ BELGELER VE KOŞULLAR
Hayvan Gen Kaynaklarını Koruma (TL/baş)	Büyükbaş	550	Türkvet, AKS veya KKKS kaydı Başvuru Dilekçesi Hakediş Formu Taahhütname İkamet İl muhaberi Sözleşme Geliştirme projesinde yer alanlar için birliğe üyelik
	Küçükbaş	80	
	Sığır pedigrili	800	
	Arı (kovan)	40	
	Elit Sürü Yavru	70	
	Taban Sürü Yavru	35	
	Halk elinde manda ıslahı desteği	800	
	Damızlığa ayrılan manda yavrusu desteği	150	
	Damızlık erkek materyal (koç ve teke) desteği	200	
Buzağı Suni Tohumlama Desteği (TL/baş)	Suni tohumlamadan ve etçi ırktan doğan	75	Soykütüğü-Önsoykütüğü Sistemine kayıt Türkvet'te kayıt E-ıslah sistemine kayıt Başvuru dilekçesi
	Döl Kontr. Prj. kapsamındaki suni tohumlamadan doğan buzağı ilave	35	
	Suni tohumlamadan doğan çevirme melezi ilave	75	
	Malak desteği	150	
Sürü Yöneticisi İstihdamı Desteği (TL/işletme)	300 küçükbaş ve üzeri (koyun-keçi) anaç hayvan varlığına sahip işletmelere 2016 yılı bütçesinden ödeme yapılacaktır.	5.000	Başvuru dilekçesi E-ıslah sistemine kayıt SGK hizmet dökümü Sürü yöneticisi sertifikası
Aşı Desteği (TL/baş)	Şap aşısı (Büyükbaş)	0,75	İlgili tebliğ esaslarına göre veteriner hekimler yararlanır.
	Şap aşısı (Küçükbaş)	0,50	
	Brucellosis (Büyükbaş)	1,50	
	Brucellosis (Küçükbaş)	0,50	

GAP ve DAP İLLERİNDE DAMIZLIK SIĞIR İŞLETMESİ YATIRIM DESTEKLERİ (2013-2015)

DESTEK ORANI (%)	UYGULANDIĞI İLLER	MÜRACAAT İÇİN GEREKLİ BELGELER VE KOŞULLAR
<p><u>50-300 Baş için:</u></p> <p>İnşaat % 30 Hayvan alımı % 40 Makine alımı % 40</p>	<p>GAP Desteği: Adıyaman, Batman, Diyarbakır, Gaziantep, Kilis, Mardin, Siirt, Şanlıurfa ve Şırnak</p> <p>DAP Desteği: Ağrı, Ardahan, Bayburt, Bingöl, Bitlis, Erzincan, Elazığ, Erzurum, Gümüşhane, Hakkari, Iğdır, Kars, Malatya, Muş, Tunceli ve Van</p>	<p>Uygulama rehberinde belirtilen usul ve esaslara göre yatırımı yapacağı yerdeki İl Müdürlüğüne başvururlar.</p>

DIĞER DESTEKLER

Devlet destekli tarım sigortası ile ıftımızın alınteri güvence altına alındı...

- Doğal afetlerden etkilenen üreticilerin mağduriyetlerini gidermek üzere Devlet Destekli Tarım Sigortaları uygulamaları 2006 yılında başlatıldı.
- Poliçe bedelinin %50'si hibe olarak karşılandı. (Açık alanda yetiştirilen meyvelerde %66,7)
- Uygulamanın başladığı 2006 yılından 2014 yılına kadar; 81 il, 971 ile, 1.750 bucak, 33,596 köyde toplam;
 - 4,5 Milyon adet sigorta poliçesi kesildi,
 - 1,4 Milyar TL prim desteği ödemesi,
 - 1,7 Milyar TL hasar ödemesi yapıldı.
- 2013 yılında sigortalanan alan 72 Milyon dekar, hayvan sayısı ise 3,5 Milyon başa ulaştı.

TARIM SİGORTALARI (TARSİM) PRİM DESTEĞİ (2015)

DESTEK ORANI (%)	DESTEKLEME KONULARI	MÜRACAAT İÇİN GEREKLİ BELGELER VE KOŞULLAR
Dolu Paket Priminin %50'si	Bitkisel Ürün Sigortası	ÇKS kaydı
Don Priminin %66'sı		
Poliçede yazılı olan primin %50'si	Sera Sigortası	ÖKS kaydı
	Büyükbaş Hayvan Hayat Sigortası	TÜRKVET kaydı
	Küçükbaş Hayvan Hayat Sigortası	TÜRKVET kaydı
	Kümes Hayvanları eHayat Sigortası	Biyogüvenlik ve hijyen kuralları sağlanmış kapalı sistemde yetişen kümes hayvanları sigortalama kapsamındadır.
	Su Ürünleri Hayat Sigortası	SKS kaydı
	Arcılık Hayat Sigortası	AKS kaydı

Not: Sigorta poliçeleri TARSİM'e üye sigorta şirketleri veya acenteler tarafından kesilmektedir.

DİĞER DESTEKLER

- 2006 yılında başlatılan "Çevre Amaçlı Tarım Arazilerinin Korunması (ÇATAK) Projesi" ile çevre sorunlarıyla mücadele edilmesi amaçlandı. Proje 43 ilimize yaygınlaştırıldı.
- Sertifikalı danışmanlarla sözleşme imzalayan çiftçiler/tarımsal işletmeler 2009 yılından itibaren desteklenmeye başlandı. 2009-2014 döneminde toplam 149 Milyon TL destek sağlandı.
- 2003-2014 döneminde Ar-Ge için toplam 1,3 Milyar TL kaynak sağlandı.
- Bakanlığımız, TÜBİTAK tarafından en fazla projesi kabul edilen kamu kurumu oldu.

DESTEKLEME KONULARI		Birim Fiyat	MÜRACAAT İÇİN GEREKLİ BELGELER VE KOŞULLAR
BİYOLOJİK MÜCADELE DESTEĞİ (TL)		70-460	ÖKS veya ÇKS kaydı Başvuru dilekçesi Kullanılan tül ve BKÜ'ye ait fatura ÜKD kaydı
ÇİFTLİK MUHASEBE VERİ AĞI (TL/ işletme)		475	ÇKS veya HKS kaydı, ÇMVA sistemine dâhil olunması
ÇEVRE AMAÇLI TARIM ARAZİLERİNİN KORUNMASI (ÇATAK) DESTEĞİ (TL/da)			Başvuru dilekçesi ÇKS Kaydı
I Kategori		30	
II Kategori		60	
III Kategori		135	
AR - GE DESTEĞİ	Proje başvuru dönemi ve Ar-Ge Destek Programı öncelikli konuları www.tagem.gov.tr adresinde ilan edilir. 2015-2019 yılları içinde destekleme ödemesi yapılır.		
TARIMSAL YAYIM VE DANIŞMANLIK DESTEĞİ (TL/İşletme)		600	Başvuru formu ve Taahhütname, İcmal, Hizmet Sözleşmesi, SGK borcu olmadığına dair belge, Vergi borcu olmadığına dair belge, Gelir Makbuzu, Kurul Onayı, Bakanlık Kayıt Sistemlerinden birine kayıt olunması.

KIRSAL KALKINMA DESTEKLERİ

Kırsal kalkınma hamlesi başlatıldı...

- Tarım-sanayi entegrasyonunu sağlayan %50 hibe destekli Kırsal Kalkınma Yatırımlarının Desteklenmesi Programı (KKYDP) 2006 yılında başladı.
- Tarımsal ürünlerin işlenmesi, paketlenmesi, depolanması ve ilgili ekonomik yatırımlar ile damla sulama ve yağmurlama sulama yatırımları desteklenmektedir.
- Ekonomik yatırımlar kapsamında; 2006-2014 döneminde 4.820 adet tarımsal sanayi tesisi ile 630 adet basınçlı sulama tesisine destek verildi. Toplam 5.450 proje tamamlandı. 1,115 Milyon TL hibe desteği verildi.
- 2007-2014 döneminde 270.045 adet yeni makine ekipman alımına, 1.121 Milyon TL hibe desteği verildi.
- 2014 yılı itibarıyla Kırsal Kalkınma Yatırımlarının Desteklenmesi Programı kapsamında toplam 2.237 Milyar TL hibe desteği verildi.

KKYPD KAPSAMINDA SULAMA YATIRIMLARI

HİBE KONULARI	HİBEYE ESAS HARCAMA LİMİTLERİ (TL)	DESTEK ORANI (%)	UYGULAMA İLLERİ	MÜRACAAT İÇİN GEREKLİ BELGELER VE KOŞULLAR
Sulama Yatırımlarının Desteklenmesi	Gerçek kişiler: 100.000 Tarımsal amaçlı şirketler:200.000	50	81 İL	Başvuru sahibi gerçek ve tüzel kişilerin ÇKS'ye veya diğer kayıt sistemlerine kayıtlı olmaları ayrıca idari ve mali açıdan kamudan bağımsız olmaları gerekir. Diğer koşullar uygulama rehberlerinde ayrıntılı olarak yer almaktadır.

KKYPD KAPSAMINDA TARIMA DAYALI EKONOMİK YATIRIMLAR

* 39 İL:

- Adana, Adıyaman, Antalya, Artvin, Bartın, Batman, Bayburt, Bilecik, Bingöl, Bitlis, Bolu, Düzce, Edirne, Eskişehir, Gaziantep, Gümüşhane, Hakkari, Iğdır, İstanbul, İzmir, Karabük, Kayseri, Kırıkkale, Kırklareli, Kırşehir, Kilis, Kocaeli, Muğla, Niğde, Osmaniye, Rize, Sakarya, Siirt, Sinop, Şırnak, Tekirdağ, Tunceli, Yalova, Zonguldak.

YATIRIM KONUSU	HİBEYE ESAS PROJE TUTARI (TL)	DESTEK VERİLECEKİLLER
Bitkisel ürün işlenmesi, paketlenmesi ve depolanmasına yönelik yatırımlar		
I- Yaş meyve sebze tasnif, paketlenme ve depolama	3.000.000	*39 İL
II- Tohum işleme, paketlenme ve depolama	3.000.000	81 İL
III- Diğer bitkisel ürün işlenmesi, paketlenmesi ve depolanmasına yönelik yatırımlar	1.000.000	81 İL
Hayvansal ürün işlenmesi, paketlenmesi ve depolanmasına yönelik yatırımlar		
I- Hayvansal ürün işlenmesi, paketlenmesi ve depolanması	3.000.000	*39 İL
II- (Hayvansal ürün işlenmesi, paketlenmesi ve depolanması- Sadece ham deri işlenmesi)	3.000.000	81 İL
Su ürünleri işlenmesi, paketlenmesi ve depolanması	3.000.000	*39 İL
Alternatif enerji kaynakları kullanımına yönelik yatırımlar		
I - Alternatif enerji kaynakları kullanan yeni sera	3.000.000	81 İL
II- Alternatif enerji kaynaklarından jeotermal ve biyogazdan ısı veya elektrik üreten tesisler ile güneş ve rüzgar enerjisinden elektrik üreten tesislerin yapımına yönelik yeni tesisler	3.000.000	81 İL
Çelik silo	1.000.000	81 İL
Soğuk hava deposu	1.000.000	81 İL
Hayvansal orjinli gübre işlenmesi, paketlenmesi ve depolanması	2.000.000	81 İL
Tarımsal üretime yönelik modern sabit yatırımlar.		
I- Büyükbaş	1.500.000	*39 İL
II- Küçükbaş	1.000.000	
III- Kanatlı	1.000.000	
IV- Kültür balıkçılığı	1.000.000	
V- Kültür mantarcılığı	1.000.000	

IPARD PROGRAMI

IPARD kapsamında yatırımlar desteklendi...

- IPARD Programı kapsamında kırsal alandaki yatırımlara AB hibesiyle birlikte toplam 1,1 Milyar Avro hibe sağlandı.
- **Programın Uygulandığı iller;** Afyon, Ağrı, Amasya, Ankara, Aksaray, Ardahan, Aydın, Balıkesir, Bursa, Burdur, Çanakkale, ankırı, Çorum, Denizli, Diyarbakır, Elazığ, Erzincan, Erzurum, Giresun, Hatay, Karaman, Kars, Kastamonu, Kahramanmaraş, Kütahya, Konya, Isparta, Manisa, Malatya, Mardin, Mersin, Muş, Nevşehir, Samsun, Sivas, Şanlıurfa, Tokat, Trabzon, Uşak, Van, Ordu ,Yozgat

HİBE KONULARI		HARCAMA LİMİTLERİ (Avro)	DESTEK ORANI (%)	UYGULANDIĞI İLLER (IPARD İLLERİ)	MÜRACAAT İÇİN GEREKLİ KOŞULLAR
Süt Üreten Tarımsal İşletmelere Yatırım		15.000 - 1.000.000	50 - 65	Afyon, Ağrı, Amasya, Ankara, Aksaray, Ardahan, Aydın, Balıkesir, Bursa, Burdur, Çanakkale, Çankırı, Çorum, Denizli, Diyarbakır, Elazığ, Erzincan, Erzurum, Giresun, Hatay, Karaman, Kars, Kastamonu, Kahramanmaraş, Kütahya, Konya, Isparta, Manisa, Malatya, Mardin, Mersin, Muş, Nevşehir, Samsun, Sivas, Şanlıurfa, Tokat, Trabzon, Uşak, Van, Ordu, Yozgat	66 yaşından gün almamış, vergi ve SGK prim borcu bulunmayan gerçek ve tüzel kişiler başvurabilir. Diğer özel şartlar ve gerekli belgeler Başvuru Çağrı Rehberlerinde açıklanmaktadır.
Et Üreten Tarımsal İşletmelere Yatırım	Kırmızı Et	20.000 - 1.000.000			
	Kanatlı Eti	15.000 - 500.000			
Süt ve Süt Ürünlerinin İşlenmesi ve Pazarlanması	Süt İşleyen İşletmeler	50.000 - 3.000.000	50		
	Süt Toplama Merkezleri	25.000 - 1.000.000			
Et ve Et Ürünlerinin İşlenmesi ve Pazarlanması	Kırmızı Et ve Kanatlı Eti İşleyen İşletmeler ve Kesimhaneleri	30.000 - 3.000.000			

HİBE KONULARI	HARCAMA LİMİTLERİ (Avro)	DESTEK ORANI (%)	UYGULANDIĞI İLLER (IPARD İLLERİ)	MÜRACAAT İÇİN GEREKLİ KOŞULLAR
Meyve ve Sebze-lerin İşlenmesi ve Pazarlanması	50.000 - 1.250.000	50	Afyon, Ağrı, Amasya, Ankara, Aksaray, Ardahan, Aydın, Balıkesir, Bursa, Burdur, Çanakkale, Çankırı, Çorum, Denizli, Diyarbakır, Elazığ, Erzincan, Erzurum, Giresun, Hatay, Karaman, Kars, Kastamonu, Kahramanmaraş, Kütahya, Konya, Isparta, Manisa, Malatya, Mardin, Mersin, Muş, Nevşehir, Samsun, Sivas, Şanlıurfa, Tokat, Trabzon, Uşak, Van, Ordu, Yozgat	66 yaşından gün almamış, vergi ve SGK prim borcu bulunmayan gerçek ve tüzel kişiler başvurabilir. Diğer özel şartlar ve gerekli belgeler Başvuru Çağrı Rehberlerinde açıklanmaktadır.
Su Ürünlerinin İşlenmesi ve Pazarlanması	50.000 - 1.500.000			
Çiftlik Faaliyetlerinin Çeşitlendirilmesi ve Geliştirilmesi (Arıcılık, Süs Bitkileri, Tıbbi ve Aromatik Bitkiler)	5.000 - 250.000			

HİBE KONULARI	HARCAMA LİMİTLERİ (Avro)	DESTEK ORANI (%)	UYGULANDIĞI İLLER (IPARD İLLERİ)	MÜRACAAT İÇİN GEREKLİ KOŞULLAR
Yerel Ürünlerin ve Mikro İşletmelerin Geliştirilmesi	10.000 - 400.000	50	Afyon, Ağrı, Amasya, Ankara, Aksaray, Ardahan, Aydın, Balıkesir, Bursa, Burdur, Çanakkale, Çankırı, Çorum, Denizli, Diyarbakır, Elazığ, Erzincan, Erzurum, Giresun, Hatay, Karaman, Kars, Kastamonu, Kahramanmaraş, Kütahya, Konya, Isparta, Manisa, Malatya, Mardin, Mersin, Muş, Nevşehir, Samsun, Sivas, Şanlıurfa, Tokat, Trabzon, Uşak, Van, Ordu, Yozgat	66 yaşından gün almamış, vergi ve SGK prim borcu bulunmayan gerçek ve tüzel kişiler başvurabilir. Diğer özel şartlar ve gerekli belgeler Başvuru Çağrı Rehberlerinde açıklanmaktadır.
Kırsal Turizm	15.000 - 500.000			
Kültür Balıkçılığının Geliştirilmesi	15.000 - 400.000			

TARIMSAL KREDİLER

Tarımda faizsiz finansman dönemi başlatıldı...

- 2002 yılında %59 seviyesinde olan kredi faiz oranları, sıfır ila %8,25 aralığına düşürüldü.
- Birçok tarımsal faaliyet faizsiz kredi kapsamına alındı.
- Son 12 yılda toplam 116 Milyar TL Tarımsal kredi kullandırıldı.

- Hayvancılık, sulama, sertifikalı tohum, fide ve fidan üretimi, çok yıllık yem bitkileri üretimi yatırımları, damızlık kanatlı yetiştiriciliği, su ürünleri yetiştiriciliği yatırımlarında faizsiz finansman dönemi başlatıldı, kredi faizleri sıfırlandı.
- Hayvancılık kapsamında 2010 yılından bugüne kadar 371 Bin üreticiye toplam 8,6 Milyar TL faizsiz kredi kullandırıldı.

2015 YILI DÜŞÜK FAİZLİ YATIRIM ve İŞLETME KREDİSİ UYGULAMALARI

KREDİ KONULARI	İNDİRİM ORANI (%)		Kredi Üst Limiti(TL)	
	Yatırım Dönemi	İşletme Dönemi / Kredisi		
HAYVANSAL ÜRETİM KONULARI				
Damızlık süt sığırı yetiştiriciliği	750.000 TL'ye kadar	100	50	12.500.000
	750.001-5.000.000 TL	75	50	
	5.000.001-12.500.000 TL	50	25	
Yaygın hayvansal üretim	200.000 TL'ye kadar	75	50	500.000
	200.001-500.000 TL	50	25	
Damızlık	Etçi sığır yetiştiriciliği	100	75	7.500.000
	Düve yetiştiriciliği	100	75	7.500.000
Büyükbaş Hayvan	Yetiştiriciliği	50	25	3.000.000
	Besiciliği	50	50	5.000.000
Küçükbaş Hayvan	Yetiştiriciliği	100	75	5.000.000
	Besiciliği	100	50	1.500.000
Arıcılık		50	50	1.500.000
Kanatlı sektörü		50	25	3.000.000
Kanatlı sektörü damızlık yetiştiriciliği		100	100	7.500.000
Hindi Besiciliği		50	75	1.000.000
Su Ürünleri	Su ürünleri yetiştiriciliği	100	50	5.000.000
	Su ürünleri avcılığı	50	50	2.000.000

2015 YILI DÜŞÜK FAİZLİ YATIRIM ve İŞLETME KREDİSİ UYGULAMALARI

KREDİ KONULARI	İNDİRİM ORANI (%)		Kredi Üst Limiti (TL)	
	Yatırım Dönemi	İşletme Dönemi Kredisi		
BİTKİSEL ÜRETİM KONULARI				
Kontrollü örtüaltı tarımı	750.000 TL'ye kadar	75	50	10.000.000
	750.001 -5.000.000 TL	50	25	
	5.000.001 -10.000.000 TL	25	25	
Yaygın bitkisel üretim	50.000 TL'ye kadar	50	50	500.000
	50.001 - 500.000 TL	25	25	
Çok yıllık yem bitkisi üretimi		100	75	2.500.000
Yurt içi sertifikalı tohum, fide, fidan üretimi		100	100	10.000.000
Yurt içi sertifikalı tohum, fide kullanımı		50	50	1.000.000
Yurt içi sertifikalı fidan kullanımı		50	50	5.000.000
Süs bitkisi üretimi		50	50	2.500.000
Stratejik bitkisel üretim		50	50	2.000.000

2015 YILI DÜŞÜK FAİZLİ YATIRIM ve İŞLETME KREDİSİ UYGULAMALARI

KREDİ KONULARI	İNDİRİM ORANI (%)			Kredi Üst Limiti (TL)
	Yatırım Dönemi	İşletme Dönemi	Kredisi	
MUHTELİF KONULAR				
İyi tarım/Organik tarım uygulamaları	50	50	5.000.000	
Tarımsal mekanizasyon	50	50	1.500.000	
Modern basınçlı sulama	100	75	1.500.000	
Arazi alımı	25	25	500.000	
Lisanslı Depoculuk Yatırımları	50	25	5.000.000	
TARIMSAL AMAÇLI KOOPERATİFLERİN ÜRETİM KONULARI				
Damızlık Süt Sığırı Yetiştiriciliği	100	50	7.500.000	
Büyükbaş Hayvan Besiciliği	75	50	5.000.000	
Küçükbaş Hayvan Besiciliği	100	50	5.000.000	
Kontrollü Örtü Altı Tarımı	75	50	7.500.000	
Su Ürünleri Avcılığı	50	50	3.000.000	
Tarımsal Ürün İşleme, Paketleme, Depolama Tesisi	75	50	5.000.000	

AÇIKLAMALAR

Bu bültende, tarım sektörüne yönelik destekleme uygulamalarının detaylarına yer verilmiş ve üreticilerimizin uygulanmakta olan desteklerden haberdar edilmesi ve genel koşulları hakkında özet olarak bilgilendirilmesi amaçlanmıştır.

Üreticilerimiz, desteklemeler için Bakanlık İl/İlçe Müdürlüklerine, IPARD kapsamındaki AB Kırsal Kalkınma destekleri için Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumu İl Koordinatörlüklerine başvurabilirler.

Desteklemeler hakkında, Bakanlık İl/ İlçe Müdürlüklerinden, Bakanlığımız web sayfasından (www.tarim.gov.tr) ve Strateji Geliştirme Başkanlığı bünyesinde bulunan Tarımsal Yatırımcı Danışma Ofisinden (www.taryat.gov.tr) detaylı bilgi edinebilirler.

KISALTMALAR

- AKS
 - BKÜ
 - ÇKS
 - DAP
 - E- ıslah
 - FKS
 - GAP
 - HKS
 - IPARD
 - İTU
 - KES
 - KKBS
 - KKKS
 - OTBİS
 - ÖKS
 - SKS*
 - SKS
 - TÜRKVET
 - UVS
 - ÜKD
- Ancılık Kayıt Sistemi
Bitki Koruma Ürünü
Çiftçi Kayıt Sistemi Belgesi
Doğu Anadolu Projesi
Sığır cinsi hayvanların kaydedildiği veri tabanı
Fındık Kayıt Sistemi
Güneydoğu Anadolu Projesi
Hayvan Kayıt Sistemi
Avrupa Birliği Katılım Öncesi Mali Yardım Aracı
Kırsal Kalkınma Bileşeni
İyi Tarım Uygulamaları
Kırmızı Et Kayıt Sistemi
Koyun Keçi Bilgi Sistemi
Koyun-Keçi Kayıt Sistemi
Organik Tarım Bilgi Sistemi
Örtüaltı Kayıt Sistemi
Su Ürünleri Kayıt Sistemi
Süt Kayıt Sistemi
İşletmelerin, yetiştiricilerin ve sığır cinsi hayvanların kimlik bilgilerinin kayıt altına alındığı veri tabanı
Ulusal Vergi Sistemi
Üretici Kayıt Defteri

T.C.
GIDA TARIM VE HAYVANCILIK
BAKANLIĞI

www.tarim.gov.tr

www.tarim.gov.tr

www.tarim.gov.tr

[www tarim gov tr](http://www.tarim.gov.tr)